

Föld napja – a jelszavakon túl

A környezetvédelem voltaképpen önvédelem: azoknak a szabályoknak és feladatoknak a rendszere, melyek segítenek megóvni a természeti- és a kulturális környezetet az embertől, az emberért. Ha a témával foglalkozó írások többségét olvasva az ember megvizsgálja azok mögöttes tartalmát, a Föld napja szinte minden esetben erről az „embervédelemről” szól. Mi most azonban gondolkodjunk egy kicsit másképpen, nézzünk körül más szemmel...

Szeretni csak azt lehet igazán, amit ismerünk. És megóvni? Bizony csak azt lehet hatékonyan, amit szeretünk, amit éppen ezért sajátunknak érzünk. Az embernek persze szeretnie kell önmagát is – mint egyént és mint közösséget egyaránt. Ha azonban igazán szeretjük ezt az Embert, akkor ideje megismerkednünk azzal a közeggel, amiben él, ami körülveszi, még ha talán nem is közvetlen közélről. Ez a valami pedig nem más, mint a „környezet”, szűkebben értelmezve a „természeti környezet”. Most ebben az utóbbiban szeretnék egy rövid barangolást tenni.

Igazi önismereti tanulmány, ha egyedül mozdulunk ki a természetbe. Bogdányban ez szerencsére nem igényel komoly erőfeszítést, bármerre indulunk, néhány percen belül ott a többé-kevésbé „háborítatlan” erdő, mező, a hegy, a Duna. A tanulmány ott kezdődik el, amikor kiértünk az épületek közül, ha elhagytuk az aszfaltutat. Ekkor már jó, ha kezdünk figyelni. Próbáljunk meg belül mélyen elcsendesülni és erősen figyelni kifelé. Az első percek kaotikusak lesznek. Talán valami lappangó félelem is lesz benne: ez nem igazán a mi saját helyünk még, mi lesz, ha jön valami állat, ha elbotlunk, ha... Ez az első tapasztalás: az ösztön-lény.

Azután hamarosan megváltozik minden. Először elveszítjük a hallásunkat: csend van. Minden mozdulatlan. De rövid időn belül megjelennek érzékeink: fénypásmák tűnnek elő az avaron, megcsodáljuk a rügyeket. Hamarosan beférkőzik tudatunkba a leveleken zúgó szél, a patak, a madarak. Ekkor már rendben van minden, eltűnik a félsz, felébred a figyelem. Felébred az ember-állat: ha igazán jól figyeltünk, sikerült érzékeinket beilleszteni abba a természeti környezetbe, ahonnan kilépett valamikor a civilizáció. S bár időigényes, ha tehetjük, ne hagyjuk abba. Most kezdjük csak a „megismerést”, de a természet-szeretet, ez a mély, bensőséges kapcsolat az erdővel, a mezővel, még odább van.

Miért? Mert a megismerés kezdetén még csak az őszinte csodálat az, amit szeretetnek érzünk. Az első alkalommal talán el sem fogjuk érni azt, hogy ismerősként köszöntsünk vagy érintsünk meg egy fát, hogy ne riadtan, hanem szeretettel figyeljük a völgyben előbukkanó vadat. Érdemes ezt a tanulmányt minél többször megismételni, mintegy fohászként a megismerésért.

Hivatásos környezetkutatóként sokat találkozom a környezettel. Sokan sportolnak is odakint. Egészséges, építő, szép dolog. De vajon tényleg megpróbálunk ilyenkor a dolgok mélyére látni? Sajnos nem, ez általában nem ugyanaz. Azaz: ha már van kellő tapasztalatunk, ismeretünk, persze ilyenkor is megélhetjük az ember és a természet közötti igazi kapcsolat pillanatait...

Szeretném ezúton is arra buzdítani a kedves Olvasót, ha máskor nem is, de legalább a Föld napján, április 22-én vegye a bátorságot, és menjen ki egy csendes sétára a természetbe. Minden korosztálynak van itt hely, ki-ki válasszon olyat, amely számára kellemes, legyen ez a Duna-part, vagy éppen a hegy. Kívánom, hogy éljék meg ezt a szerető csodát, s akkor nem lesz többé szükség a hangzatos, de üres jelszavakra: az „embervédelem” és a természet-szeretet magától egybeforr.

Hock Ferenc